

TÜBİTAK'IN 1976 BİLİM - HİZMET - TEŞVİK ÖDÜLLERİ TÖRENLE DAĞITILDI

Vecdi BENDERLİ

Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu'nun 1976 yılı Bilim, Hizmet ve Teşvik ödülleri, 12 Kasım Cuma günü törenle dağıtıldı. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesinin konferans salonunu dolduran yüzlerce ilim adamıyla beraber, davetliler arasında Başbakan Yardımcısı Prof. Dr. Necmettin Erbakan, İçişleri Bakanı Oguzhan Asiltürk, Adalet Bakanı İsmail Hakkı Müftüoğlu, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Abdülkerim Dođru, Anayasa Mahkemesi Başkanı Kani Vrana da bulunuyordu.

Törene İstiklâl Marşı ile başlanmış, sonra Sayın Cumhurbaşkanımız Fahri Korutürk'ün tören dolayısıyla göndermiş olduğu mesaj, Bilim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Kâzım Ergin tarafından okunmuştur. Cumhurbaşkanımız mesajında özetle şunları söylemiştir:

"Ülkemiz, gelişme sürecinin ileri bir aşamasına ulaşmış bir ülkedir. Çeşitli sorunlarımız vardır. Bunların çözümünde bilim adamlarına büyük görevler düşmektedir. Memnunlukla belirtmek isterim ki, bugün yurt içinde ve yurt dışında uluslararası alanda kendini kabul ettirmiş, saygınlığı olan değerli bilim adamlarımız mevcuttur. Bunlardan en iyi bir şekilde yararlanmanın ülkemiz açısından büyük önem taşıdığına hepimizin aynı görüşü paylaştığınıza inanıyorum. Yabancı bilim adamlarının kullanılması her ülkede pahalıya mal olur; bazı yönlerden çeşitli güçlükleri de beraberinde getirir. Bu nedenle yurt dışında çalışan değerlerin kısa süreli görevler için Türkiye'ye davet edilmeleri konusundaki çalışmaları takdîrle karşılız. Bunlardan olumlu sonuçlar elde edileceğine ve yurt dışında çalışan değerli bilim adamlarımızın bu davete gereken ilgili göstereceklerini umarız.

Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu, kurulduğundan bu yana, müspet bilimler alanındaki araştırma ve çalışmaları teşvik etmek ve değerlendirmek konusunda, sınırlı imkânlarına rağmen, kendisine düşen görevi yerine getirmeye çalışmaktadır. Bütün ilgili kuruluşların, bu iyi niyetli çabayı desteklemeyi görev sayacaklarına içtenlikle inanıyorum.

Bu yıl çeşitli dallarda ödül kazanan değerli bilim adamlarımızı içtenlikle kutluyor, başarılarının devamı dileğiyle sevgiler sunuyorum.

Törenin ilk açış konuşmasını Bilim Kurulu Başkanı Sayın Prof. Dr. Kâzım Ergin yaptı ve özetle şunları söyledi:

Yurdumuzda müspet bilim alanlarında temel ve uygulamalı araştırmayı teşvik etmek, desteklemek, yapmak ve yaptırmakla görevli olan TBTKA kuruluşundan bugüne kadar uygulamakta olduğu programlarla bilimsel araştırma kavramını tanıtmaya, yerleşmesi ve yaygınlaşması için çaba göstermektedir.

Bir ülkede TBTKA gibi bir kuruluş her şeyden önce yurt sorunlarına çözüm bulacak araştırmalara dönük

olan bir program uygulamak amacı ile kurulmaktadır. Bu nedenle bir amacı olan uygulamalı araştırmalara öncelik vermek gerekmektedir. Endüstrileşmenin gerektirdiği araştırmalar ve milli savunma ile ilgili araştırmalar giderek ağırlık kazanmaktadır. Öte yandan artan nüfusun sağlığı, beslenmesi; haberleşme, ulaştırma, enerji ihtiyacının karşılanması; insan oğlunun ve toplumun gelişmesi çabası gösterirken bilerek veya bilmeyerek doğaya müdahalesi ve benzeri gibi hayati önem taşıyan alanlarda yapılacak sayısız uygulamalı araştırma konuları vardır. Çoğu zaman bir araştırmamız sonunda yeni sonuçların ve yeni problemlerin ortaya çıktığı görülür. Böylece problemlerin daha yakından tanınması ve daha belirgin hale gelmesi olanağı ortaya çıkmış olur.

Yukarıda bir kısmına değinebildiğimiz ve gelecekte çok daha artacağına inandığımız sorunlarla ilgili kısa vadeli olanlarının çözümünde bugün mevcut olan bilgiler ve teknolojiler kullanılır. Bunlardan uzun vadeli olanları, bir ülkenin sınırlarından dışarı taşanları, bütün dünyayı ilgilendirenleri de olabilir. Bu tür konuların çözümünde mevcut bilgi, teknoloji ve yöntemler yetersiz kalabilir. O zaman temel araştırmalara gerek duyulacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti uyruklu bilim adamlarının müspet bilimler alanındaki üstün araştırma, çalışma ve hizmetlerini değerlendirmek, üstün liyakatlerini tescil etmek ve bilimsel araştırmaları teşvik etmek üzere, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu tarafından Bilim Ödülü, Hizmet Ödülü ve Teşvik Ödülü diye üç ödül verilmektedir. Usulüne göre teklif edilen adaylar arasından, ödüllere layık görülenler Bilim Kurulu tarafından seçilerek karara bağlanır.

Konuşmasını bitiren Prof. Dr. Kâzım Ergin kürsüye Başbakan Yardımcısı Necmettin Erbakan'ı davet etti. Prof. Dr. Necmettin Erbakan TBTKA Ödül Töreninde yapmış olduğu konuşmada, 1976 yılında başlayan büyük kalkınma hamlesine işaret etti ve Yeniden Büyük Türkiye seferberliğinde ilim adamlarına her zamankinden daha fazla ihtiyaç olduğunu söyledi. Bugünkü müspet ilimlerin olduğu kadar, teknolojinin kurucularının da bizim milletimizin olduğunu misallerle anlatan Prof. Dr. Necmettin Erbakan konuşmasına şöyle devam etti:

"Devletimizin en güçlü olduğu devirlerde, halkımızın huzur ve refah içinde yaşadığı dönemlere dikkat ediniz. Bu dönemler, ilim adamlarına ve araştırmacılara büyük değer verildiği, hürmet gösterildiği dönemlerdir. Yükselme devrimiz tesadüfi değildir. Millet olarak ilim adamlarına saygı göstermek milli hasretimizdir.

Ahlâk ve fazilet nümunesi sayısız büyük insanlar yetiştirdik. Büyük ilim adamları yetiştirdik ve bugünkü ilimlerin kurucuları olmak gibi eşsiz bir şerefine de sahibi bulunuyoruz. Bu itibarla müspet ilimlerin, insanlığa faydalı ilimlerin kurucuları olarak her zaman iftihar sahibiyiz. Çalışmalarımızda bu noktayı kalbimizin içersinde saklamak, bize hız vermektedir. Bize güç vermek-

tedir. Bu bakımdan bugün birçok bilim adamımızın dünya çapında büyük araştırmalar yapmalarını çok tabii sayıyoruz."

Türkiye'nin hızla kalkınmakta olduğu ve Yeniden Büyük Türkiye seferberliğinin başlamış bulunduğu şu sıralarda yurt dışında araştırma yapan çok kıymetli bilim adamlarımızın da yurda dönmelerinin gerekli ve zaruri olduğunu belirten Prof. Dr. Necmettin Erbakan konuşmasını şöyle tamamladı:

"Yurdumuz yeni büyük kalkınma hamlelerine başlamıştır. Türkiye ağır sanayi kurmaktadır. Türkiye büyük sanayi tesisleri kurmaktadır. Dolayısıyla ilmi araştırmalara bu büyük kalkınma esnasında her zamankinden daha büyük ihtiyacımız bulunmaktadır ve ilmi araştırmalar yapmak için gayret gösteren kıymetli ilim adamlarımız için her zamankinden daha verimli çalışma atmosferi yurdumuzda doğmaktadır. Bu itibarla, bugün olduğu gibi önümüzdeki devrede de dünya çapında son derece başarılı çalışmaların yapılacağını şimdiden ümit ediyoruz. Bütün bu kalkınma hamleleri yapılırken TÜBİTAK'a da önemli görevler düşmektedir. Ülkelerin büyük devlet olmaları ancak büyük ilim adamlarına, büyük fen adamlarına sahip olmalarıyla mümkündür.

Asıl hakiki servet, hakiki sermaye bilim adamları sermayesidir. İkinci Dünya Harbinden sonra Almanya'nın hızla kalkınmasının temelinde o kalkınmayı yürütecek ilim adamlarına araştırmacılarına sahip olmaları yatmaktadır. Türkiye'mizin önümüzdeki büyük kalkınmasında da dolayısıyla ilim adamlarımıza ve araştırmacılarımıza son derece büyük görevler düşmektedir."

Prof. Dr. Necmettin Erbakan'ın konuşmasından sonra Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumunun 1976 Bilim Ödülleri dağıldı. Ödül almağa hak kazanan bilim adamlarımıza, ödülleri, Başbakan Yardımcısı Prof. Dr. Necmettin Erbakan, Bilim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Kâzım Ergin tarafından verildi. Ödül alan bilim adamlarımız ile çalıştıkları dalları şöyle sıralayabiliriz:

BİLİM ÖDÜLLERİ

Bilim Ödülüne hak kazanabilmek için, bilimsel çalışma ve araştırmalarıyla, ya bilime uluslararası seviyede önemli bir katkıda bulunmuş olmak veya memleketin gelişmesine yurt ölçüsünde önemli bir fayda sağlamış bulunmak gerekir. Bilim Ödülü yalnız hayattaki bilim adamlarına verilebilir.

Bilim Ödülü, belirli bir alandaki katkılar için verilebildiği gibi, bir bilim adamının eserlerinin tümü için de verilebilir.

Prof. Dr. Ayhan Çavdar: Anormal Hemogloblinler Pika Çocukluk Lösemisi ve Malign Lenfoma ile Çocukluk Anemilerinde Eritropatin problemleri konularında yaptığı çalışmaları ile bilime uluslararası düzeyde önemli bir katkıda bulunması dolayısıyla tıp dalında ödül almağa hak kazanmıştır.

Prof. Dr. Kâzım Çeçen: Zeminlerin Hidrolik iletkenliğinin arazide belirlenmesi konusundaki araştırmaları ve fazla miktarda katı madde taşıyan akarsulardan kumsuz su alma konusundaki çalışmaları ile bilime uluslararası düzeyde önemli bir katkıda bulunmasından dolayı mühendislik dalında ödül almağa hak kazanmıştır.

Prof. Dr. Mahir Pamukçu: Sığırlarda mesane kanserinin sebep ve oluşum mekanizmaları üzerindeki çalışmaları ile bilime uluslararası düzeyde önemli bir katkıda bulunmasından dolayı Veterinerlik dalında ödül almağa hak kazanmıştır.

Prof. Dr. Erdoğan Şuhubi: Mikroelastik cisimlerin nonliner teorisi üzerinde sürekli ortamlar mekaniği ve

ayrıca dalga yayılma teorisi üzerinde genellemeye yol açan çalışmaları ile bilime uluslararası düzeyde önemli bir katkıda bulunmasından dolayı Mekanik ve Uygulamalı Matematik Dalında ödül almağa hak kazanmıştır.

Prof. Dr. Yusuf Vardar: Bitkilerin büyüme ve gelişmelerinde hormonların etkileri ile kat vurucu ajanlar konularında araştırmalar yaparak bilime uluslararası düzeyde önemli bir katkıda bulunmasından dolayı Botanik dalında ödül almağa hak kazanmıştır.

HİZMET ÖDÜLÜ:

Hizmet ödülü, bilimsel çalışmaları veya bilim adamı yetiştirmesi bakımından yurtda bilim ve teknolojiye önemli katkıda bulunmuş ve bağlı bulunduğu bilim dalının yurttaki gelişmesine büyük emeği geçmiş ve yeni yetişenlere ilham kaynağı olmuş olanlara verilmektedir.

Bu sene merhum Ord. Prof. Dr. Hilmi İleri'ye makina mühendisliğinin ve makina elemanları bilim dalının gelişmesindeki hizmetleri ve bu konularda çok sayıda bilim adamının yetişmesindeki katkıları dolayısıyla 1976 HİZMET ÖDÜLÜ verilmiştir.

TEŞVİK ÖDÜLLERİ:

Teşvik Ödülleri 40 yaşını geçmemiş genç bilim adamlarına son üç yıl içindeki bir çalışmasından dolayı verilir.

Teşvik Ödüllerine hak kazanabilmek için, çalışmanın üstün bilimsel seviyeye ulaşması veya yurt kalkınmasına büyük faydalar sağlayacak sonuçlar elde etmiş bulunması gereklidir.

TEŞVİK ÖDÜLÜ ALAN

BİLİM ADAMLARIMIZ:

Doç. Dr. Zekeriya Aydın: "Psi parçacıklarının yeni bir şekilde sınıflandırılması ve bunların bozulmaları kuralları" adlı çalışması dolayısıyla Fizik Dalında,

Y. Müh. Aykut Aytun: "Yapıların doğal periyod ve sönümlerinin ölçülmesini mümkün kılan bir cihaz geliştirilmesi ile sonlanan" çalışması dolayısıyla Mühendislik Dalında,

Dr. Tamer Başar: "İki kişili statik enformasyon yapıları karar problemlerinde denge çözümleri" adlı çalışmasından dolayı Matematik Dalında,

Doç. Dr. Nimet Ünay Gündoğan: "İzole edilmiş tavşan böbreğinde perfüzyon basıncının yükseltilmesine bağlı protaglandin salınımının fizyolojik önemi" adlı çalışmasından dolayı Tıp Dalında,

Dr. Esin İstanbulluoğlu: "Herpes suis virusu ile Bordetella broskispetikanın atrofik rinitis hastalığının etiolojisindeki rolü" adlı çalışması münasebetiyle Veterinerlik Dalında,

Doç. Dr. Mutlu Sümer: "Küçük ağır tanelerin türbülanslı bir açık kanal içerisindeki hareketi" adlı çalışması dolayısıyla Mühendislik Dalında,

Doç. Dr. Bilgin Timuralp: "Lösemi ve lenfoma hücrelerinin gelişmesine etkili faktörlerin idrarda aranması" adlı çalışması dolayısıyla Tıp Dalında, Teşvik Ödülü almışlardır.

Aynı gece Başbakan Yardımcısı Prof. Dr. Necmettin Erbakan Büyük Ankara Oteli salonlarında TBTAk yöneticilerine ve bilim adamlarına bir resepsiyon verdi. Saat 20.00'de başlayan resepsiyonda TBTAk Genel Sekreter Vekili Prof. Dr. Naci Bor davetileri kapıda karşılayıp Prof. Dr. Necmettin Erbakan adına ev sahibliği görevini yerine getirdi. Davetliler Bursa Kılıç rini hayran-